

Po eksekuciji so območje razstrelili

*V štirih dneh izkopalih 189 žrtev povojnih pobojev
Med njimi Nemci, Hrvati in Srbi – Pobiti v naglici?*

AREH – Vladna komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč je v sodelovanju s Pogrebnim podjetjem Maribor v tem tednu na Arehu na Pohorju izkopal posmrtno ostanke 189 žrtev povojnih pobojev. Vodja izkopa, arheolog Draško Josipovič, je poudaril, da gre v glavnem za moške. Glede na predmete, najdene ob posmrtnih ostankih, domneva, da so bili pobiti pripadniki vsaj treh narodnosti: Nemci, Hrvati in Srbi.

O posmrtnih ostankih nemških vojakov pričajo ostanki uniform nemške mornarice s pozlačenimi gumbi. Prav tako na podlagi gumbov arheologi domnevajo, da so med pobitimi pripadniki ustaške vojske, saj je na njih črka U oziroma oznaka NDH. Glede na obutev pa po besedah **Draška Josipoviča** menijo, da je med njimi tudi nekaj pripadnikov srbske narodnosti, morda celo četnikov.

Josipovič je pojasnil, da je bila na areškem morišču, najverjetneje poleti leta 1945, izvršena dvojna eksekucija. Naprej so skopali jamo kvadratne oblike, zatem pa so vanjo pometali trupla

čevem prepričanju kaže, da so bili pobiti v naglici, saj bi sicer kakšen kos opreme najbrž končal kot vojni plen. Med predmeti so našli tudi madžarski novc, kar pa ne pomeni, da so med mrtvimi tudi Madžari, saj so ta denar uporabljali tudi Hrvati, je sklepal Josipovič.

Predsednik komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč **Jože Dežman** je dejal, da jih je število pobitih presenetilo, saj so pričakovali posmrtno ostanke nekaj deset žrtev. Poudaril je, da so skupine žrtev po navadi mešali. »Zdaj se gremo igro še pomnite, tovariši. Mi odkopavamo grobi-

Foto Jani Dolinšek

NEMI OSTANKI PRETEKLOSTI – V zasuti jami le dobrih deset metrov od priljubljene planinske in gorskokolesarske poti, ki povezuje Areh in Bellevue, je ležalo 189 žrtev povojnih pobojev (in okrog njih eksploziv). Posmrtno ostanke, ki jih bodo shranili v kostnici na pokopališču Dobrava v Mariboru, je pokrivalo zgolj 20 centimetrov plasti zemlje.

prve skupine, ki je bila ustreljena v bližini, ter jamo delno zasuli, tudi z apnom. Drugo skupino ljudi so pripeljali že k zasuti jami in jih tam verjetno tudi ustrelili, domneva Josipovič, saj so našli tulce puškomitraljeza, nemške brozostrelke in pištole kalibra 9 milimetrov: »Po usmrtnitvi so ves teren minirali.« Opazen je namreč krater od eksplozije, poleg tega pa so arheologi našli več kot 150 kosov eksploziva britanske izdelave. V nekaterih so bili detonatorji.

Josipovič je še povedal, da so imeli pobiti roke zvezane z različnimi vrstami žic, od povsem navadnih kovinskih do električnih in telefonskih. Nekateri so imeli zvezane tudi noge. Pri sebi so imeli osebno opremo (pipe, očala, ogledala, glavnike, obutev ...), bili pa so brez orožja, kar po Josipovi-

šča in štejemo skeletne ostanke, veterani pa verjetno pred televizorji iz svojih spominov preverjajo, ali smo izkopalih vse žrtve, ki so jih pobili,« je bil oster Dežman, ki meni, da je v bližini še nekaj deset grobišč z neznanim številom posmrtnih ostankov pobitih.

ROBERT GALUN